

ŠTÁB CIVILNEJ OCHRANY OBCE

Príprava obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc

Rozhlasová relácia na tému :

**ZÁSADY SPRÁVANIA SA
PRI ŽIVELNÝCH POHROMÁCH**

Vážení občania !

V živote a činnosti našej obce zaujímajú významné miesto i úlohy a opatrenia, ktoré súvisia s ochranou obyvateľstva v prípade vzniku krízových situácií a mimoriadnych udalostí. Ich plánovanie a vykonávanie vyplýva nielen z ustanovení príslušných zákonov, ale i z reálnej možnosti ohrozenia života, zdravia a majetku následkami možných priemyselných havárií, živelných pohrôm a katastrof.

Vedenie našej obce sa rozhodlo, že s toutou problematikou civilnej ochrany Vás oboznámi formou odvysielania tejto relácie v miestnom rozhlase. Je si vedomé toho, že súčasťou celkovej prípravy obyvateľstva na civilnú ochranu je i príprava na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ktorá vychádza z práva každého občana na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

Aktuálnosť a nutnosť zabezpečovania úloh súvisiacich s prípravou občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc je jednoznačne daná existenciou niekoľkých zdrojov nebezpečenstva, medzi ktoré patria i živelné pohromy a prírodné katastrofy, ktoré z hľadiska času ich vzniku, rozsahu a následkov sú len veľmi ťažko predvídateľné. Po ich vzniku do určitého času je väčšina občanov odkázaná sama na seba a na svoje bezprostredné okolie. Samotná voľa pomáhať však nestačí, občania musia poznať následky hroziaceho nebezpečenstva, zásady ochrany, správania sa a ďalšie súvislosti. Je preto žiadúce, aby občania boli pripravení tak, aby si najskôr pomohli sami sebe a následne aby boli schopní poskytnúť pomoc iným.

Z uvedeného vyplýva, že zníženie strát a úspešnosť odstránenia následkov živelných pohrom a prírodných katastrof je podmienená ich pripravenosťou a úrovňou vedomostí pri takýchto situáciách.

S cieľom získania základných vedomostí o živelných pohromách slúži, - vážení občania, - i táto dnešná rozhlasová relácia. Preto ju pozorne vypočujte!

Živelné pohromy, ktoré často nazývame ako meteorologické alebo prírodné katastrofy, vznikajú v závislosti od ročného obdobia hlavne v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl. Medzi nich zaradíme povodne a záplavy, krupobitie, následky víchrice, zosuvy pôdy, snehové kalamity a lavíny, rozsiahle námrazy a zemetrasenia. Územie, ktoré je postihnuté účinkami živelnej pohromy je charakterizované postihnutím osôb, ktoré sú bez prístrešia a základných životných potrieb, sú šokované a zranené, ďalej tým, že sú tam poškodené budovy, domy a mosty, je narušená doprava, na uliciach sú závaly, cesty môžu byť poškodené, takisto inžinierske siete, vznikajú požiare, môže dôjsť k zatopeniu budov a zaplaveniu územia, k postihnutiu zvierat, zhoršeniu hygienických podmienok a k celkovému narušeniu života, životného prostredia a výrobnnej činnosti. Treba vedieť, vážení občania, že príslušné orgány, hlavne zložky Integrovaného záchranného systému, ako napr. hasičské a záchranné zbory, poskytovatelia záchranej zdravotnej služby, štáby a jednotky civilnej ochrany ale i útvary policajného zboru a ďalšie, **pripravujú na záchranu životov**,

zdravia a majetku rôzne opatrenia a pri vzniku živelných pohrom zabezpečujú medzi inými vyrozumie a varovanie obyvateľstva, poskytovanie prvej predlekárskej a lekárskej pomoci postihnutým, vykonávajú prieskum a pozorovanie, reguláciu pohybu osôb a dopravných prostriedkov, lokalizujú a likvidujú požiare, zabezpečujú uzavretie postihnutého územia a odsun osôb z tohoto územia, núdzové zásobovanie, veterinárnu pomoc, uvoľňovanie zahataných vodných tokov, určených cestných komunikácií, čerpanie a vypúšťanie vody zo zaplavených častí budov ako i ďalšie opatrenia, na vykonávaní ktorých sa podieľajú i právnické a fyzické osoby ale i obce.

Bolo by veľmi žiadúce, aby naši občania pre prípady vzniku mimoriadnych udalostí vrátane živelných pohrom v plnom rozsahu rešpektovali všeobecné zásady činnosti pri ohrození, ktoré sú nasledovné :

- uvedomiť si, že najväčšiu hodnotu má ľudský život a zdravie a až potom záchrana majetku,
- nepodceňovať riziko ohrozenia a vzniknutú situáciu,
- zachovať pokoj, nepodliehať panike, nerozširovať poplašné a neoverené správy,
- neohrozovať seba a iných neuvážaným konaním,
- pomáhať iným, najmä starým, chorým a bezvládnym osobám,
- netelefonovať zbytočne a bezdôvodne, aby sa nepreťažovala telefónna sieť,
- sledovať vysielanie a rešpektovať informácie a pokyny poskytované prostredníctvom rozhlasu a televízie,
- dodržiavať pokyny a usmernenia vydávané riadiacimi orgánmi

Vážení občania!

Je viac ako pravdepodobné, že v dôsledku účinkov živelnej pohromy bude potrebné postihnutým osobám **poskytnúť aj prvú pomoc**. V takomto prípade treba postupovať nasledovne :

- bez ohrozenia vlastného života zistiť, čo sa stalo,
- ako prvého vždy ošetriť najviac postihnutého,
- zabezpečiť privolanie sanitky, lekára alebo dopravu zraneného do zdravotníckeho zariadenia. Pri poskytovaní prvej pomoci treba dodržiavať stanovené zásady. V prvom poradí, ak to charakter zranenia vyžaduje, zastavujeme život ohrozujúce krvácanie. V prípade bezvedomia zaistujeme voľnosť dýchacích ciest. Pri zástavení dýchania sa snažíme vykonať umelé dýchanie a pri zástavení srdca vykonáme jeho nepriamu masáž. Nezabúdajme ani na zabezpečenie vykonania protišokových opatrení. Treba si uvedomiť, že pri poskytovaní prvej pomoci nie je potrebné osobitné vybavenie, ale je možné improvizovať. Nesmieme preceňovať svoje sily, aby sme neohrozovali seba samého. Pri hýbaní s postihnutým musíme byť veľmi opatrní.

Vážení občania !

V predchádzajúcej časti našej relácie sme spomínali, že jedným z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti je varovanie, ktoré je **vykonávané varovnými signálmi** uskutočňovanými rozozvučaním sirén. Varovný signál VŠEOBECNÉ OHROZENIE sa vyhlasuje dvojminútovým kolísavým tónom a signál OHROZENIE VODOU sa vyhlasuje šesťminútovým stálym tónom sirén. Tieto varovné signály sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov vrátane

miestneho rozhlasu v obci. Pre činnosť a správanie sa občanov budú vydané jednoznačné pokyny a usmernenia, ktoré treba v plnom rozsahu rešpektovať. Pominutie nebezpečenstva alebo pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti je avizované signálom KONIEC OHROZENIA a to v podobe dvojminútového stáleho tónu sirén bez opakovania. V tejto súvislosti je potrebné si zapamätať, že spravidla každý druhý piatok v mesiaci o 12,00 hodine starostlivosťou obecného úradu sa vykonáva preskúšanie prevádzkyschopnosti a technického stavu sirén dvojminútovým stálym tónom. Z týchto preskúšaní pre našich občanov nevyplývajú žiadne zvláštne povinnosti.

Vážení občania !

Môže sa stať, že v prípade, ak sme účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je hrozený život, zdravie alebo majetok, budeme musieť sa dožadovať poskytnutia pomoci u príslušných zložiek. Pre tieto prípady je vitané poznať tieto telefónne čísla tiesňového volania:

- Koordinačné stredisko Integrovaného záchranného systému - č.112

- Hasičský a záchranný zbor - č.150

- Zdravotná záchranná služba - č.155

- Polícia - č.158

Ďalšie podrobnosti, údaje a informácie súvisiace s problematikou civilnej ochrany, prípravou obyvateľstva na sebaobranu a vzájomnú pomoc ako i mimoriadnymi udalosťami, je možné získať na tunajšom obecnom úrade, ďalej u zamestnávateľa, takisto na odbore civilnej ochrany a krízového riadenia obvodného úradu Galanta.

Vážení občania !

Živelné pohromy, prírodné katastrofy a iné mimoriadne udalosti človek ovplyvniť nemôže, ale musí byť pripravený proti ich účinkom sa chrániť. Chrániť nielen svoj život, zdravie a majetok, ale podieľať sa aj na poskytnutí pomoci tým, ktorí sú postihnutí, sú v núdzi, ktorí to skutočne potrebujú. K tomu, ako sa správať, čo robiť a ako postupovať pri pôsobení rôznych nepriaznivých vplyvov a účinkov, mala do určitej miery poslúžiť práve táto dnešná rozhlasová relácia. Vedenie našej obce vyjadruje presvedčenie, že takýto spôsob prípravy na sebaobranu a vzájomnú pomoc našiel u väčšiny našich občanov pochopenie a súčasne prispelo

k zvýšeniu ich informovanosti v niektorých základných otázkach civilnej ochrany súvisiacich s ochranou života, zdravia a majetku.

Ďakujem za pozornosť !

ŠTÁB CIVILNEJ OCHRANY

**Pomôcka
na úseku prípravy obyvateľstva
na sebaochranu a vzájomnú pomoc**

na tému :

ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI ŽIVELNÝCH POHROMÁCH

- v tejto pomôcke nájdete základné informácie o tom, ako postupovať pri ochrane života, zdravia alebo majetku v prípade ohrozenia živelnými pohromami -

Povodne a záplavy:

- v prípade kritického **nedostatku času** zanechajte akékoľvek činnosti a rýchlo sa odoberte na bezpečné (kopec, vyšší svah a pod.) alebo vopred určené miesto,
- pokiaľ máte **dostatok času**:
  - vypnete alebo uzatvorte hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu,
  - vybavenie domácností premiestnite do vyšších poschodí,
  - uzatvorte všetky okná,
  - pripravte si evakuačné vozidlo pre prípad krízovej situácie,
  - pripravte si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
  - zoberte si nepremokavú obuv a odev,
  - odstráňte látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
  - informujte svojich susedov,
  - pripravte evakuáciu zvierat,
  - pripravte si evakuačnú batožinu,
  - dodržujte pokyny záchraných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledujte pokyny v hromadných informačných prostriedkoch.

Prietrže mračien, víchrice, silné búrky, intenzívne dažde, krupobitia

- nezdržiavať sa na voľných plochách,
- keď nemusíte, nevychádzať z domu, nepúšťať von deti,
- nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- zabezpečiť domáce zvieratá,
- neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- vo voľnej krajine pri búrke prečkať v automobile, alebo vyhľadať nižšie polohy (pozor na ich prípadné zatopenie),
- nezdržiavať sa pri vysokých stožiaroch alebo vysokých stromoch,
- opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).
- zabezpečiť obydlie pred vniknutím vody.

pokiaľ máte dostatok času:

- vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu,
- premiestniť hodnotné veci z pivníc a suterénov na vyššie poschodia,
- uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- pripraviť si vozidlo pre prípad nutnosti opustenia obydľia,
- pripraviť si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- zobrať si nepremokavú obuv a odev,
- odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- informovať svojich susedov,
- pripraviť evakuáciu zvierat,
- pripraviť si evakuačnú batožinu,
- dodržiavať pokyny záchranných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledovať pokyny v hromadných informačných prostriedkoch.

Snehové jazyky a záveje

- vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové retaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón a pod.) pre prípad núdze.

Zemetrasenia:

- pred zemetrasením:

- * pripraviť si prenosné rádio, baterku a lekárničku,
- * naučiť sa základy prvej pomoci,
- * poznať hlavné uzávery elektriny a plynu,
- * neukladať na police a skrine ťažšie predmety, ťažší nábytok oprieť o steny,
- * dohodnúť si spôsob kontaktu s členmi rodiny, príbuznými, na pracoviskách a školách počas zemetrasenia.

- pri zemetrasení:

- * pri pobyte v budove zostať dnu,
- * pri pobyte mimo budovy zostať vonku, najviac zranení býva pri panickom úteku z domov alebo do úkrytov,
- * zachovať rozvahú, pomáhať deťom, susedom, starším osobám, invalidom, chorým a zraneným,
- * v budove rýchlo vyhľadať vhodné miesto, postaviť sa k opornému múru alebo pod dvere, ale **nikdy nie k oknu**,

- * ukryť sa pod stôl a v továrňach pod najbližší odolný predmet,
- * nevstupovať do výťahu a na schodište,
- * vonku sa zdržiavať čo najďalej od elektrického vedenia, stromov, pomníkov atď.,
- * nezostávať v úzkych uliciach, v nevyhnutných prípadoch hľadať ochranu pod najbližšou bránou pod portálom,
- * nepoužívať otvorený oheň, existuje nebezpečenstvo výbuchu plynu a následného požiaru,
- * pri jazde v dopravnom prostriedku okamžite zastaviť na otvorenom priestranstve a nevystupovať počas trvania otrasov.

- po zemetrasení:

- * opatrne opustiť budovy a iné objekty narušené otrasmi, pri prechádzaní týmito objektmi hrozí nebezpečie zrútenia jednotlivých častí stavieb,
- * poskytnúť prvú pomoc sebe i iným zraneným, starším alebo chorým osobám, deťom a invalidom, dodržiavať zásady zvýšenej hygieny, aby sa zabránilo rozširovaniu nákazlivých chorôb,
- * nezdržiavať sa pod hrádzami vodných nádrží, v údoliach a okolí potokov a riek, kde môže dôjsť k ich rozvodneniu a pretrhnutiu hrádzí,
- * skontrolovať rozvody plynu, vody a elektriny, pri poruche rozvodov uzavrieť ich príklady, otvoriť okná a opustiť budovu, mimoriadnu starostlivosť venovať miestam, kde hrozí nebezpečenstvo úniku alebo vzniku nebezpečných škodlivín, toxických, biologických, rádioaktívnych, výbušných a iných látok ohrozujúcich životy ľudí a životné prostredie,
- * každý požiar hasiť dostupnými prostriedkami vždy s ohľadom na stav hasených objektov, organizačnými a ďalšími pokynmi, opatreniami zabrániť rozširovaniu požiaru a riadiť sa pokynmi príslušníkov požiarnych útvarov,
- * zabezpečiť trvalý dozor pri používaní otvoreného ohňa, pri opakovaných otrasoch zemského povrchu môže dôjsť v podmienkach poškodených komunikácií a rozvodov plynu k rozsiahlemu požiaru,
- * nepodliehať panike, sledovať správy, pokyny a informácie vysielané v rozhlase, riadiť sa pokynmi,
- * aktívne spolupracovať s orgánmi podieľajúcimi sa na záchranných prácach,
- * nepoužívať zbytočne telefóny mobilných a pevných sietí na vybavovanie osobných záležitostí a prežitých dojmov, vo svojom záujme uvoľniť telefónne spojenie pre urýchlené spojenie záchranárov, zdravotníkov, hasičov, ap.,
- * na pitie používať výhradne vodu prevarenú alebo pochádzajúcu zo zaručene nezávadného zdroja,
- * na núdzové ubytovanie používať stan alebo jednoduchý prístrešok s ľahkou konštrukciou v dostatočnej vzdialenosti od vysokých budov a objektov hroziacich pádom alebo zrútením,
- * na evakuáciu alebo pomoc príbuzným nepoužívať vlastné auto, aby sa predišlo dopravným zápcham a aby komunikácie boli uvoľnené pre dopravné prostriedky záchranárov, hasičov, zdravotníkov a ostatných účastníkov záchranných prác,
- * pri pátraní po osobnom majetku v troskách budov sa nevyhnutne podriaďovať rozhodnutiu orgánov riadiacich záchranné práce,
- * v prípade nariadenej evakuácie alebo premiestnenia do iného objektu vziať so sebou pitnú vodu, potraviny, lieky, baterku, prenosný rádiový prijímač, mobilný telefón, dôležité dokumenty a vhodný odev.

Požiare

* ak je to možné, snažte sa uhasiť požiar dostupnými hasiacimi prostriedkami (voda, piesok, ručné hasiace prístroje, vlhké prikrývky a pod.), alebo vykonať nevyhnutné opatrenia na zamedzenie jeho šírenia.

* ak budete hasiť požiar vodou, resp. elektricky vodivou látkou, potom bezpodmienečne **musíte obytný dom (byt) odpojiť od elektrického prúdu**

* ak nie je možné požiar dostupnými prostriedkami uhasiť **okamžite opustite budovu.**

Nezdržujte sa zbieraním osobných vecí: zoberte zo sebou iba veci, ktoré vám môžu pomôcť pri "úteku" - hasiaci prístroje(ak máte), hrubú tkaninu, sekeru, lano... Ak vám situácia dovolí, informujte ostatné osoby v budove o požiari "**HORÍ**", alebo iným dohodnutým signálom, hlavne ak nie je ešte spustená požiarňa siréna. **Zatvárajte za sebou všetky dvere!!! Dvere ale nezamykajte a nevracajte sa späť do budovy. Pri požiari v žiadnom prípade výt'ah nepoužívajte**, môže sa zaseknúť (prestane fungovať elektrický prúd - skrat elektrického vedenia, odpojenie budovy od elektrického prúdu) a vy uviaznete v ňom bez možnosti úniku (záchranné akcie vo výt'ahových šachtách sú veľmi náročné, nebezpečné a časovo zdĺhavé).

* vykonajte nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb, **evakuujte najmä deti a chorých ľudí** – využite na to chodby, schodiská a ostatné únikové cesty vedúce na voľné priestranstvo.

* pri evakuácii sa za každých okolností **musíte vyhýbať zadymeným priestorom**: dym zhoršuje viditeľnosť, a čo je ešte horšie, už po pár vdychov v zadymenom priestore môžete upadnúť do bezvedomia. Oheň a dym sa šíri rýchlo a podmienky v budove sa menia každou sekundou. Pri zníženej viditeľnosti sa jednou rukou dotýkajte steny - opora, ktorá umožní rýchlejší a istejší postup vpred.

* **dodržiavajte pokyny pracovníkov hasičského a záchranného zboru** a ďalších záchranných zložiek. Na výzvu veliteľa zásahu poskytnite osobnú a vecnú pomoc jednotke požiarnej ochrany - napríklad dopravné prostriedky, zdroje vody, spojovacie zariadenia a iné veci potrebné na zvládanie požiaru.

ŠTÁB CO OBCE RECA

**Pomôcka
na úseku prípravy obyvateľstva
na sebaobranu a vzájomnú pomoc**

na tému :

**AKO SA ZACHOVAŤ V PRÍPADE
OHROZENIA
ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTOK**

1.ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENEJ ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTKOK

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku. Všeobecne pod nebezpečnými látkami rozumieme chemické, rádioaktívne alebo biologické látky.

Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený deštrukciou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobné zariadenie, sklad, zariadenie využívajúce NL ako médium napr. chladiarenské zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu NL).

Ohrozenie nebezpečnými látkami môže byť spôsobené aj **teroristickým útokom**.

V PRÍPADE ÚNIKU NEBEZPEČNEJ CHEMICKEJ LÁTKY **(alebo pri použití chemických zbraní)**

Nebezpečné chemické látky spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože, alebo narušujú metabolizmus postihnutého. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok tieto pôsobia na okolie väčšinou v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosólov alebo plynu, prípadne môžu byť použité na kontaminovanie vodných zdrojov.

Ked' zaznie varovný signál sirény pri pobyte v budove treba:

- ◆ postupovať podľa všeobecných zásad činnosti pri ohrození
- ◆ zostať vo vnútri, prípadne sa ukryť v úkryte (ak je dostupný),
- ◆ vytvoriť si izolovaný uzavretý priestor - uzavrieť a utesniť okná, dvere, vetráky, odstaviť klimatizáciu,
- ◆ pripraviť si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- ◆ pripraviť si evakuačnú batožinu,
- ◆ budovu opustiť len na pokyn.

Ked' zaznie varovný signál sirény pri pobyte mimo budovu treba:

- ◆ zachovať rozvahu, zorientovať sa podľa situácie a rozhodnúť sa pre opustenie ohrozeného priestoru
- ◆ rozhodnutie osoby je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a jej polohy; ak sa nachádza v smere vetra a je v časovej tiesni, okamžite musí vyhľadať úkrytie v budovách a postupovať ako pri pobyte v budove.

V PRÍPADE ÚNIKU NEBEZPEČNEJ BIOLOGICKEJ LÁTKY **(alebo pri použití biologických zbraní)**

Biologické (nazývané tiež bakteriologické) NL môžu byť použité vo forme aerosólu (baktérií, vírusov) priamo vytvorených v ovzduší alebo uzatvorenom priestore, alebo vnikajúcich do uzatvorených priestorov prostredníctvom vetracích zariadení. BNL sa môžu šíriť infikovaným hmyzom (vši, blchy, muchy a podobne), alebo použiť na infikovanie vodných zdrojov, potravín, alebo krmovín.

Postihnutý spravidla ihneď nezistí prítomnosť nebezpečnej biologickej látky. Pri podozrení ich použitia sa výskyt zisťuje odberom vzoriek a následnou mikrobiologickou analýzou.

Pri podozrení z úniku alebo pri úniku biologickej látky resp. pri použití biologických zbraní je potrebné:

◆ postupovať podľa všeobecných zásad **činnosti** pri ohrození a tiež zásad ako pri úniku nebezpečnej chemickej látky.

Zvlášť treba:

- ◆ dôsledne dodržiavať karanténne hygienické, protiepidemické a protiepzootické opatrenia,
- ◆ pravidelne kontrolovať telesnú teplotu,
- ◆ hlásiť podozrenie z ochorenia, alebo zvýšený výskyt ochorení osôb a zvierat orgánom obce alebo spádovému zdravotníckemu zariadeniu, prípadne orgánom civilnej ochrany,
- ◆ obmedzovať pohyb mimo budovu a budovu opúšťať iba na nevyhnutný čas (napríklad nákup základných životných potrieb),
- ◆ priebežne uskutočňovať v rámci svojich možností dezinfekciu vo svojich bytoch a v domoch.

Pri vyhlásení karantény platí zákaz zhromažďovania osôb a zákaz voľného pohybu mimo uzatvorených priestorov bez nasadených ochranných prostriedkov.

V PRÍPADE ÚNIKU RÁDIOAKTÍVNEJ LÁTKY **(alebo pri použití jadrových zbraní)**

Pri podozrení z úniku, pri úniku rádioaktívnej látky alebo použití jadrových zbraní postupujte tak, ako pri úniku nebezpečnej chemickej látky.

Zvlášť je potrebné:

- ◆ Čo najskôr sa ukryť v uzavretej miestnosti (najlepšie v pivničných priestoroch),
- ◆ pokiaľ človek mohol prísť do styku s rádioaktívnymi látkami v čase, než sa stačil ukryť, potom:

- pred vstupom do budovy odložiť kontaminovaný vrchný odev a obuv do neprievzdušného obalu a nepoužívať ich,
- dôkladne si umyť ruky, tvár a vlasy, vypláchnuť si oči, ústa, vyčistiť si nos a uši,
- ak je to možné, osprchovať sa a vymeniť si bielizeň,
- ◆ jódové prípravky užiť po obdržaní varovného signálu o vzniku radiačnej havárie atómovej elektrárne. Dávkovanie a spôsob použitia je uvedený v návode na krabičke alebo v informačnom letáčku),
- ◆ zabezpečiť svoje potraviny a zásoby vody pred možnou kontamináciou uložením do obalov, chladničky, mrazničky alebo komory. Nepoužívať nechránené potraviny, ovocie a zeleninu,
- ◆ postarať sa o hospodárske zvieratá
  - zatvoriť ich a dať im zásobu krmovín a vody na dva dni,
  - zásoby krmiva a vody zabezpečiť pred kontamináciou prekrytím plachtou alebo fóliou z plastu a pod.

ZÁSADY SPRÁVANIA SA PRI DOPRAVNEJ NEHODE VOZIDLA PREPRAVUJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU(NL)

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku NL:

- ◆ odstaviť vozidlo, podľa možnosti mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,
- ◆ ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky zastavte motor vozidla a urýchlene opustite kontaminovaný (zamorený) priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,
- ◆ bez ohrozenia vlastného života zistiť, čo sa stalo, v žiadnom prípade sa nepribližovať k havarovanému dopravnému prostriedku,
- ◆ oznámiť nehodu,
- ◆ nedotýkať sa NL ani predmetov, ktoré by mohli byť ňou kontaminované,
- ◆ po príchode záchranných zložiek sa riadte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

VŽDY PLATÍ !!!

- ❖ Ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.
- ❖ Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.
- ❖ Únik z ohrozeného priestoru voľte kolmo na smer vetra.

ČINNOSŤ PRI NUTNOSTI URÝCHLENÉHO OPUSTENIA OHROZENÉHO PRIESTORU

V prípade, ak musíte rýchlo opustiť priestor ohrozenia, alebo sa nachádzate v uzatvorených priestoroch, vykonajte nasledovné opatrenia:

- ◆ Uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny.
- ◆ Pripravte si a vezmite so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.).
- ◆ Uzamknite byt.
- ◆ Presvedčte sa , či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
- ◆ V prípade, ak sa vo vašom okolí nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevládni ľudia – pomôžte im.
- ◆ Sledujte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození.
- ◆ Dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu.
- ◆ Použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela.
- ◆ Priestor opúšťajte najkratšou cestou, podľa možnosti **kolmo na smer vetra**.
- ◆ Vždy zachovávajte rozvahu!